

afdeling
Cultuur, vastgoed en
ontwikkeling
dossiernummer
7712

steller
M.G.A. Rombouts

telefoon
06 48135556

gouda
12 december 2023

onderwerp

Subsidieregeling Groenblauwe Schoolpleinen

Samenvatting

De roep om tot vergroening van de schoolpleinen in Gouda te komen is hoorbaar in zowel in de gemeenteraad als in het onderwijsveld. Deze regeling wil op een toegankelijke manier scholen stimuleren om tot deze vergroening te komen. Daarbij is ook de waterhuishouding meegenomen, vandaar dat er spraken is van Groenblauwe schoolpleinen. Aan de raad wordt gevraagd om een keuze te maken uit een van de drie voorliggende scenario's. Het gaat om een tijdelijke subsidieregeling van twee jaar. Na het besluit door de raad kan de regeling verder worden uitgewerkt.

Advies

Het college van burgemeester en wethouders vraagt de raad van de gemeente Gouda:

1. Kennis te nemen van de subsidieregeling Groenblauwe schoolpleinen.

En stelt voor te besluiten:

2. Welke van de drie scenario's in de regeling wordt opgenomen.
3. In te stemmen met het maximale budget, voortkomend uit de keuze voor een scenario, voor scenario 1 €100.000,-, voor scenario 2 €150.000,- en voor scenario 3 €200.000,- maximaal per jaar.
4. Voor 2024 en 2025 het benodigde budget in de begroting te verwerken; ten laste van het begrotingsresultaat.

Aanleiding

In 2019 heeft de raad unaniem een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om progressie te maken in het vergroenen en klimaatbestendig maken van de schoolpleinen. In het bestuursakkoord is opgenomen dat het college zich wil inzetten voor groenblauwe schoolpleinen. Hiervoor zijn in het bestuursakkoord geen financiële middelen gereserveerd. Inmiddels zijn er bij verschillende scholen losse projecten geweest om het schoolplein te vergroenen. Daarbij is gebruik gemaakt van diverse subsidies en regelingen. Ook vanuit het Uitvoeringsplan IHP 1^e tranche worden enkele schoolpleinen al vergroend. Op deze manier gaat de vergroening echter niet snel genoeg. Deze subsidieregeling beoogt hierin het verschil te maken.

In het collegebesluit van 7 februari 2023 over Nieuwe Groenfondsprojecten 2023-2026 (dossier 6784) is het volgende aangegeven: *"De komende tijd wordt nader gezien hoe vergroening van schoolpleinen (buiten IHP) verder kan worden gebracht. Dit betreft geen openbare ruimte, en valt dus nu nog buiten de scope van het Groenfonds."* Het college heeft de wens om verdere stappen te maken in het klimaatbestendig maken van schoolpleinen.

Dit voorjaar is een inventarisatie gehouden onder schoolbesturen over de wens voor het vergroenen van schoolpleinen. De wens was bij veel besturen aanwezig, maar de wensen waren heel divers en in de praktijk niet altijd haalbaar. Ook in 2021 is er al een inventarisatie geweest. Deze beide inventarisaties

leverden in totaal een 15-tal reacties op variërend van betrekkelijk kleine aanpassingen, zoals de aanplant van enkele bomen tot aan een integrale aanpak van het gehele schoolplein. De bedragen die daarmee gemoeid zouden zijn varieerden van €10.000,- tot €70.000,-. Duidelijk werd in ieder geval dat de behoefte aan vergroening van het schoolplein leeft bij een flink aantal schoolbesturen, maar dat de nadere invulling nog heel verschillend werd geïnterpreteerd. Daarnaast was er onduidelijkheid over de eigen bijdrage van de schoolbesturen bij vergroening van het schoolplein. Immers de inrichting en het onderhoud van het schoolplein is primair de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en de kosten daarvoor zijn meegenomen in de lumpsum financiering van de scholen. Daartegenover staat, dat de kosten van aanleg en onderhoud van een groenblauw schoolplein over het algemeen hoger uitvallen dan van een traditioneel plein. In de contacten met scholen werd duidelijk, dat er behoefte is aan een regeling die eenvoudig aan te vragen is en een substantieel deel van de aanpak vergoedt. Dat er ook een eigen bijdrage van de scholen verwacht wordt, was voor de meeste schoolbesturen geen belemmering, over de grootte van zo'n eigen bijdrage was geen eenduidigheid.

De gemeente Gouda heeft daarom uitgezocht wat de mogelijkheden zijn voor het opstellen van een subsidieregeling voor vergroening van de schoolpleinen. Aangezien de waterhuishouding van groot belang is bij zowel het onderhoud, de aanleg als het gebruik van het plein wordt dit nadrukkelijk meegenomen in de regeling. In de regeling wordt daarom gesproken over Groenblauwe schoolpleinen.

Het stimuleren en ondersteunen van scholen om tot vergroening van het schoolplein te komen kan op veel verschillende manieren. Op basis van gesprekken met andere gemeenten, het waterschap en een gespecialiseerd bedrijf zijn er drie scenario's ontwikkeld. De kosten per scenario zijn afhankelijk van het ambitieniveau en de mate van ontzorging voor de school. (Zie bijlage scenario's Groenblauwe Schoolpleinen).

Beoogd resultaat

Door middel van een eenvoudige subsidiemaatregel schoolbesturen stimuleren om de schoolpleinen van hun scholen te vergroenen in het belang van de leerlingen en de omgeving van de school. Met de keuze door de raad van een van de scenario's kan de regeling verder uitgewerkt worden.

Argumenten

Groenblauwe schoolpleinen zijn van grote toegevoegde waarde voor een positieve leeromgeving voor leerlingen en de omgeving. Ze nodigen uit tot bewegen en ontdekken, en zorgen voor sociale cohesie tussen leerling onderling en tussen de school en de buurt. Op groene schoolpleinen blijken kinderen minder ruzie te maken en wordt minder gepest (Wageningen universiteit, 2017). Ook neemt de concentratie van leerlingen toe nadat zij op een groenblauw plein hebben gespeeld (J.E. van Dijk-Wesselius et al., 2018).

Naast voordelen voor de gezondheid, hebben groenblauwe schoolpleinen ook grote voordelen voor de fysieke leefomgeving. Met de bekendmaking van de nieuwe klimaatscenario's van het KNMI deze maand, blijkt meer dan ooit hoe belangrijk klimaatbestendige gebouwen zijn (KNMI, 2023). De winters worden natter, de zomers juist droger en heter. Ook zullen er meer piekbuien vallen die, in de versteende delen van de stad, moeilijk af te voeren zijn. Groenblauwe schoolpleinen kunnen helpen om de omgeving klimaatbestendiger in de richtingen door hittestress tegen te gaan en water te bergen en laten infiltreren. Ook vergroten ze de biodiversiteit.

Als voorbereiding op de ontwikkeling van een gemeentelijke subsidieregeling zijn er gesprekken gevoerd met andere gemeenten, het waterschap en een gespecialiseerd bedrijf. Op grond daarvan zijn de scenario's tot stand gekomen en is de hoogte van de subsidiebedragen bepaald. (Zie bijlage scenario's Groenblauwe Schoolpleinen).

Belangrijke aandachtspunten op basis van genoemde gesprekken waren:

- De combinatie blauw en groen kan voor extra kosten zorgen, maar is gezien de ligging van Gouda wel verstandig. Blauw wil in deze context zeggen, dat er expliciet rekening wordt gehouden met de waterhuishouding op en om het plein. In tegenstelling tot de vergroening is het blauw niet altijd direct zichtbaar.
- Er zijn verschillende subsidieregelingen waar scholen gebruik van kunnen maken: waterschappen, provincie en diverse stichtingen en fondsen. De eisen zijn heel verschillend

en de hoeveelheid werk soms ook. Volledige subsidie is daarom niet nodig, maar de bijdrage moet wel significant zijn om scholen een effectievere prikkel te geven om hun plein aan te pakken.

- Inrichting en onderhoud van het schoolplein is aan het bestuur en valt daarmee in feite onder de de rijksvergoeding die scholen krijgen (lumpsumregeling, waarbinnen ook materiële kosten begrepen zijn). Het onderhoud van een blauwgroen speelplein is echter duurder dan een plein van steen of betontegels.
- Als we de verbinding met de buurt willen stimuleren is het goed als daar ook budget voor is. Verbinding met de buurt sluit aan op het principe van combinatiegebruik dat met het IHP wordt nagestreefd, evenals het principe van 'openbaar' groen uit de Groenstructuurvisie.
- Professioneel advies is belangrijk om tot een goed ingericht en duurzaam pleinontwerp te komen. Het ontwerp apart benoemen in de regeling zorgt er voor dat er professioneel advies gegeven wordt. Het hiervoor voorgestelde subsidiebedrag in scenario 2 en 3 geldt als grotendeels kostendekkend op basis van de gesprekken zoals genoemd in de inleiding.
- Om scholen over de drempel te krijgen is er een regeling nodig die weinig tijd vraagt van de scholen en die financieel substantieel is. Een stimuleringsbijdrage van €5000,- werd in de bevroegde gemeenten als te laag gekwalificeerd, daarom is in scenario 1 uitgegaan van het dubbele.

Kanttekeningen

Goudse scholen kunnen meedoen met deze subsidieregeling als er niet de verwachting is dat:

- Ze binnen 5 jaar naar een nieuw gebouw gaan. Scholen die onderdeel gaan uitmaken van het Uitvoeringsplan IHP 2de tranche hebben de mogelijkheid om de vergroening van het schoolplein mee te nemen als deel van de eigen bijdrage in het kader van verduurzaming, waar het om meer dan de gemeentelijke 15% norm betreft.
- Ze binnen 5 jaar onvoldoende leerlingen hebben om in stand te blijven (volgens de instandhoudingsnormen van OCW en de leerlingenprognose van Pronexus uit 2023).

De subsidieregeling geldt voor twee jaren van aanvraag, 2024 en 2025. Per jaar wordt er een maximaal budget vastgesteld.

Om voor subsidie in aanmerking te komen moet ten minste 30% van het totale schoolplein meegenomen worden in de vergroening. In de plannen voor vergroening worden zowel de vergroening als een verbetering van de waterhuishouding meegenomen. Zowel de blauwe als de groene kant moeten dus nadrukkelijk naar voren komen in de plannen, dit ter beoordeling aan de gemeente Gouda.

In de subsidieregeling wordt uitgegaan van verschillende posten per project. Deze posten hebben ieder een eigen plafond. Het kan daardoor zijn dat er uiteindelijk meer scholen gebruik kunnen maken van de regeling dan uit de optelsom van maximale budgetten opgemaakt zou kunnen worden.

Bij enkele schoolpleinen is in het verleden lood in de bodem aangetroffen en om die reden juist gekozen voor een verhard plein. Het probleem met lood is dat het gaat om historische verontreiniging die in zeer wisselende concentraties aanwezig is, maar met name in en rond de oude kern. Bij schoolpleinen waar deze problematiek actueel is, zal voor een aangepaste aanpak gekozen moeten worden. Nader onderzoek kan dan nodig zijn.

De beoordeling van de subsidie vindt plaats door de afdeling CVO, onderwijshuisvesting. Alleen volledig ingediende formulieren worden in behandeling genomen. Indien meer aanvragen binnekomen dan er middelen beschikbaar zijn, geldt het moment van volledige indiening. Aanvragen die in 2024 worden gedaan en niet meer meegenomen kunnen worden voor dat jaar, worden doorgezet naar 2025.

Financieel

De regeling komt ten laste van het begrotingsresultaat. De hoogte van het bedrag per jaar is afhankelijk van het gekozen scenario.) Voor scenario 1 €100.000,-, voor scenario 2 €150.000,- en voor scenario 3 €200.000,- maximaal per jaar. De regeling geldt voor 2024 en 2025.

Uitvoerbaarheid

De regeling kan na keuze voor een scenario verder worden uitgewerkt en voorgelegd aan het onderwijsveld. De uitvoering en beoordeling ligt bij de afdeling CVO, onderwijshuisvesting. In de praktijk

zal moeten blijken of de voorgestelde scenario's tot een effectieve prikkel leiden om tot vergroening van schoolgebouwen te komen.

Afgestemd met

De regeling is afgestemd met de wethouders M. Klijmij-van der Laan, T. van Vugt en M. Bunnik. Intern is dit voorstel tot stand gekomen in overleg met CJA, RBA en CVO.

Communicatie/ participatie

Nadat de raad een scenario heeft gekozen wordt de regeling praktisch uitgewerkt en daarna voorgelegd aan het onderwijsveld in Gouda.

Evaluatie

Het betreft een regeling voor twee jaar. Na een jaar zal gekeken worden of er daadwerkelijk voldoende gebruik van wordt gemaakt. De eind evaluatie volgt aan het eind van de looptijd.

Bijlagen

Scenario's Groenblauwe Schoolpleinen
Raadsvoorstel Subsidieregeling Groenblauwe Schoolpleinen
Raadsbesluit Subsidieregeling Groenblauwe Schoolpleinen